

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

<i>Любічанківський Ольгерд-Ілля Ілліч</i> СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ГЕНДЕРНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ НІМЕЧЧИНИ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	139
<i>Саранчук Олександра Валеріївна</i> СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ НАРОДНОГО СУДОЧИНСТВА У СЕРЕДНЬОВІЧНІЙ УКРАЇНІ X – XVI СТ.	141

СЕКЦІЯ 4. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

<i>Терлецький Дмитро Сергійович</i> ДОБІР СУДДІВ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ ЗА РЕФОРМОВАНОЮ ПРОЦЕДУРОЮ	144
<i>Афанасьєва Мар'яна Володимирівна</i> ЕЛЕМЕНТИ ПРОСТОЇ МОВИ ЮРИДИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ	146
<i>Мишина Наталя Вікторівна</i> ДОСЛІДЖЕННЯ РОЛІ МІСЦЕВИХ ТА РЕГІОНАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ У ВИКОНАННІ РІШЕНЬ ЄСПЛ: НОВИЙ ПОГЛЯД В УКРАЇНСЬКОМУ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРАВОВОМУ КОНТЕКСТІ.....	149
<i>Батан Юрій Дмитрович</i> ЗАПОБІЖНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮСТИЦІЇ У КОНТЕКСТІ ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМУ.....	150
<i>Бальцій Юрій Юрійович</i> ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В ДОКТРИНІ СУЧАСНОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ	153
<i>Волкова Дарія Євгенівна</i> ПОНЯТТЯ «СТВОРЕННЯ РЕЛІГІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ» В ДОКТРИНІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА	155
<i>Кулі-Іванченко Ксенія Костянтинівна</i> ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК ДЕМОКРАТИЧНОЇ, СОЦІАЛЬНОЇ, ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ УКРАЇНИ.....	157
<i>Панасюк Віта Миколаївна</i> ПРАВОВІ СТИМУЛИ ТА ОБМЕЖЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ СУБ'ЄКТАМИ ПРАВА ЗАКОНОДАВЧОЇ ІНІЦІАТИВИ	159
<i>Ігнатова Анастасія Сергіївна</i> ПРАВА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	162
<i>Козирь Дмитро Валерійович</i> КОНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	163
<i>Бугаєнко Каріна Вікторівна</i> ЦИКЛІЧНІСТЬ РОЗВИТКУ КОНСТИТУЦІЇ ЯК ОСНОВА ДЕРЖАВНИХ ПРОЦЕСІВ	166
<i>Матковський Микита Сергійович</i> ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	168

СЕКЦІЯ 5. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА БЕЗПЕКА, ПРАВА ЛЮДИНИ Й МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У XXI СТОЛІТТІ

<i>Хашилатулла Бехруз</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ГЛОБАЛЬНЕ ПРАВО У СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ РЕАЛІЯХ	171
<i>Аракелян Мінас Рамзесович</i> ПРАВОВАХИСНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	173
<i>Сурілова Олена Олексіївна</i> СУЧАСНА КОНЦЕПЦІЯ ПРАВА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	175
<i>Акіменко Юлія Юрійівна</i> ACQUIS ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ЄС – КЛЮЧОВА УМОВА НАБЛИЖЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ACQUIS ЕС.....	177
<i>Белогубова Оксана Олександрівна</i> РОЛЬ ДИПЛОМАТІЇ У ГЛОБАЛЬНІЙ СТРАТЕГІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПОЛІТИКИ БЕЗПЕКИ ЄС	178
<i>Vladyshavska Viktoriia Viktorivna</i> REGARDING THE DECISIONS OF INTERNATIONAL JUDICIAL BODIES IN THE ASPECT OF THE IMPLEMENTATION OF THE STANDARDS OF INTERNATIONAL AGREEMENTS.....	180
<i>Войтович Павло Петрович</i> КРЕАТИВНІСТЬ У ПРАВІ ТА КРЕАТИВНИЙ ПІДХІД ПРИ ВИВЧЕННІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	182
<i>Грушко Мальвіна Валеріївна, Тошчакова Анна Сергіївна</i> РОЗСЛІДУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗЛОЧИНІВ: ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	183
<i>Гриб Анна Миколаївна</i> UN HUMAN RIGHTS COUNCIL IN THE HUMAN RIGHTS PROTECTION MECHANISM.....	186

Гриб Анна Миколаївна
Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного та європейського права, кандидат юридичних наук

UN HUMAN RIGHTS COUNCIL IN THE HUMAN RIGHTS PROTECTION MECHANISM

As history shows, control has a serious impact on the effectiveness of the application of agreed norms and principles of international law, on their actual compliance by each state party to international agreements. The forms of such control largely depend on the nature of human rights violations and can be very diverse. They are determined by the Charter, decisions of the UN and its specialized agencies, international agreements of a universal and regional nature. The key purpose of the control mechanism is not to coerce or impose sanctions on states for failure to fulfill their obligations, but only to monitor the implementation of the provisions of international agreements.

One of the main tasks of control bodies is to provide assistance and assistance to states in fulfilling their international obligations by making appropriate decisions and recommendations. In recent years, the institution of control has become widespread in various areas of interstate relations, and especially in the field of human rights. States, agreeing to international legal regulation of fundamental human rights and freedoms, undertake corresponding obligations. The objects of such obligations – human rights – are embodied in reality directly by states.

However, their implementation is subject to control by the international community, which is one of the fundamental specific features of the international legal regulation of human rights. When studying the mechanisms for ensuring the effective activities of the United Nations Human Rights Council, special attention should, of course, be paid to the universal periodic review. The effectiveness of the work of the UN Human Rights Council will largely be determined by the functioning of its universal periodic review mechanism. All states must undergo such a review, and members of this Council primarily, during their term of membership in this body.

The review will be carried out on the basis of information received from the State concerned, in the form of a national report; information provided by the Office of the High Commissioner for Human Rights, which should contain materials from the convention treaty bodies and special procedures; additional information provided by stakeholders, including non-governmental organizations (NGOs).

The decision of the Human Rights Council emphasizes that the review should be based not only on the UN Charter and international treaties, but also on the Universal Declaration of Human Rights. The review will be carried out by a working group headed by the President of the Council and consisting of representatives of all Member States. In fact, the main work, including the preparation of the Council's report, will be carried out by an established group of three rapporteurs, selected by lot from among the Council members representing various regional groups. In this group, an interactive dialogue will take place between the country under review and the Council.

It should be emphasized that the final document for each country is adopted at a plenary meeting of the Council. Such a document would contain a summary of the progress of the review, the Council's conclusions and recommendations, as well as the voluntary commitments of the State concerned to promote and respect human rights. The effectiveness of the work of the Human Rights Council aimed at carrying out this review will largely depend on an objective assessment of the human rights situation in the country in question and the adoption of specific recommendations aimed at correcting existing shortcomings. However, already now some experts and specialists are expressing doubts about the effective operation of the universal periodic review mechanism. Special procedures.

According to the adopted document, the Human Rights Council is called upon to pay significant attention to the so-called special procedures. These procedures consist of the appointment and work of Special Rapporteurs of the Council, Special Representatives of the UN Secretary-General, independent experts and working groups. There is still no clear distinction between these procedures. Special

Rapporteurs of the Council (formerly the Commission) are appointed for specific countries and for certain general human rights issues. For example, there are Special Rapporteurs on the situation of human rights in Sudan, Myanmar and other countries; Special Rapporteur on the human rights of migrants, on the right to education, food, etc. A number of independent experts are appointed by the UN Secretary-General (on the situation of human rights in Haiti, Somalia), others by the Council (the situation of human rights in the Democratic Republic Congo, on minority issues, etc.). Within the framework of special groups, there are working groups on arbitrary detentions, on forced and involuntary disappearances, etc.

Existing procedures play an important role in the international protection of human rights. Special rapporteurs collect information both on individual countries where human rights are systematically violated and on thematic issues. They propose specific measures to correct and improve the existing situation. Due to the negative attitude, mainly for political reasons, of a number of countries towards the appointment of so-called rapporteur countries, fears were expressed that the Rights Council would abandon this procedure. However, the Council retained the system of rapporteur countries. Its document contains important provisions regarding the selection, nomination and appointment of special rapporteurs, rationalization and improvement of their mandates.

Persons holding positions in government bodies or in any other organizations in connection with which a conflict of interest may arise when performing the functions assigned to them are not appointed. Mandate holders act as independent experts in their personal capacity. Hearing the reports of the special procedures, discussing their recommendations and taking concrete action on them will be essential to increasing the effectiveness of the Council's activities. There are currently more than 40 special procedures in place. However, it seems doubtful that, given the Council's work schedule (three sessions annually over ten weeks), this body, as the work of the Commission on Human Rights has shown, will be able to discuss the reports of the special procedures in depth. In this regard, it would be advisable to reduce the number of special procedures, mainly by merging them, and to allocate time for the consideration of their reports.

Advisory Committee of the Human Rights Council. In the United Nations, in addition to bodies composed of representatives of Member States, bodies composed of independent experts acting in their personal capacity are very important. This combination of bodies consisting of representatives of member states and experts is especially characteristic of the UN human rights mechanism. Expert bodies in the UN human rights mechanism serve as "think tanks" that promote the progressive development of international law.

For a long time, the Sub-Commission on the Promotion and Protection of Human Rights acted as the "think tank" of the UN Commission on Human Rights, which for almost sixty years developed and adopted decisions that meet the interests of the entire international community. The research conducted by the Sub-Commission, its objective analysis of the human rights situation in various regions of the world, its decisions and recommendations often caused discontent in a number of countries, some of which advocated its elimination. The report "Towards a Safe World is Our Common Responsibility," prepared on behalf of the UN Secretary General by a "high-level" group, proposed creating (to assist the Commission on Human Rights) a group of experts of 15 people, entrusting it with a number of functions of the said Sub-Commission.

In turn, on behalf of the Human Rights Council, the Sub-Commission unanimously adopted a decision in 2006, setting out its views on reform of the UN human rights mechanism. The Sub-Commission believed that in the interests of better protection of human rights, this body should not only be retained, but also be given additional functions, including expert participation in the universal periodic review. The Human Rights Council did not support this, as well as a number of other recommendations of the Sub-Commission. He decided to create (in place of the Sub-Commission) an Advisory Committee of the Council consisting of 18 experts acting in their personal capacity. The said Committee will act as the Council's think tank and work under its guidance. The functions of the Advisory Committee are to provide expertise to the Council «in such manner and form as will be required by the Council.» The Committee's key focus is on research and research-based consultation.

However, “expertise will be provided only at the request of the Council, in accordance with its resolutions and under its direction.” It should be emphasized that the Committee does not have the right to make resolutions and decisions on its own.

Thus, the Human Rights Council not only maintained the “status quo”, but also to a certain extent limited the powers of the new body created to replace the Sub-Commission. Grievance procedure. The complaints procedure established by ECOSOC resolution 1503 (XLVIII) of 27 May 1970 is one of the oldest in the field of international human rights machinery. By virtue of this resolution, the Sub-Commission on the Promotion and Protection of Human Rights established a Working Group of five of its members, which once a year (within 10 days) considered reports received by the UN indicating massive and gross violations of human rights. At the same time, the working group considered these messages exclusively in the context of violations of certain articles of the Universal Declaration of Human Rights. The Sub-Commission, having discussed the report of this Working Group, could draw the attention of the Commission to specific violations of human rights that exist in certain countries. In turn, the Commission decided which of the referred situations to consider at its sessions.

In 2000, changes were made to this procedure, according to which the Working Group referred complaints indicating systematic and gross violations in the area under consideration not to the Sub-Commission, but to a specially created Working Group on Situations of the Commission on Human Rights. One of the most significant shortcomings of this procedure was that many petitions took several years to be considered and States often did not promptly provide information when requested by the Sub-Commission Working Group on the specific situation of human rights violations mentioned in the communication. In the adopted document, the Human Rights Council tried to eliminate some of the shortcomings inherent in the previous procedure for considering complaints. It was decided to establish two separate working groups.

The Advisory Committee appoints five of its members to the Working Group on Communications, which, according to established admissibility criteria, determines whether the petition under consideration demonstrates “systematic and reliably attested gross violations of human rights and fundamental freedoms.” If the decision is positive, then such a petition is transferred to the Working Group on Situations created within the Council. Based on the information received from the Working Group on Communications, the Working Group on Situations provides a report to the Council and makes recommendations to it for action in the form of a draft resolution or decision. Both of these working groups hold two sessions a year, which will certainly speed up the process of resolving incoming messages. Also important is the Council’s decision to limit the period for considering complaints to 24 months.

It is very difficult to give an unambiguous assessment to the decisions taken by the Council. It seems that their effectiveness will largely be determined by specific measures to protect human rights and the practical activities of the Council in the coming years. Thus, the formation, improvement and development of the human rights mechanism both at the universal and regional levels takes place under the direct influence of the Universal Declaration of Human Rights. At the same time, states participating in international relations, as emphasized in many decisions of the United Nations, must comply not only with the UN Charter and international treaties, but also with the Universal Declaration of Human Rights. Assessing the overall significance of the Declaration for the development of modern interstate relations, it should be borne in mind that this most important international document was developed by representatives of various ideologies, cultures, religions, which represented a wide range of legal, socio-economic, political and religious traditions. They, despite significant differences, were able to develop “common standards to which all peoples should strive to achieve.” The balanced principles and norms enshrined in the Declaration decades ago are today the basis on which the entire system of international relations will develop for many years to come.

Ключові слова: права людини, міжнародно-правові акти, захист прав, міжнародний захист, міжнародні відносини, Рада ООН з прав людини.

Keywords: human rights, international legal acts, protection of rights, international protection, international relations, UN Human rights council.